

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Op 1 juli 2016 is de Erfgoedwet ingegaan. Voor het eerst is er één integrale wet die betrekking heeft op onze museale objecten, musea, monumenten en archeologie op het land en onder water. Samen met de toekomstige Omgevingswet maakt de Erfgoedwet een integrale bescherming van ons cultureel erfgoed mogelijk. Ook voor gemeenten en provincies is de Erfgoedwet relevant. In deze Q&A's leest u de meest voorkomende vragen.

Hebt u vragen?

Bel dan 033 – 421 7 456 of stuur een mail naar info@cultureelerfgoed.nl

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Smallepad 5 | 3811 MG Amersfoort
Postbus 1600 | 3800 BP Amersfoort
033 – 421 7 421
www.cultureelerfgoed.nl

Met kennis en advies geeft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed de toekomst een verleden.

Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.
Juli 2016

Q&A's over de Erfgoedwet

voor gemeente en provincie

Inhoud

Monumenten & archeologie

- › Aanwijzen van rijksmonumenten (Artikelen 3.1 en 3.2 Erfgoedwet)
- › Rijksmonumentenregister (Artikelen 3.3 t/m 3.6 Erfgoedwet)
- › Overgangsrecht Monumentenwet 1988 (Artikelen 9.1 t/m 9.3 en 9.6 Erfgoedwet)

Monumenten & musea en collecties

- › Gemeentelijk en provinciaal erfgoed (Artikelen 3.16 en 3.17 Erfgoedwet)

Monumenten

- › Instandhoudingsplicht (Artikel 10.18 Erfgoedwet en 11 lid 1 Monumentenwet 1988 in overgangsrecht Erfgoedwet)
- › Interieuresembles (Artikelen 3.13 t/m 3.15 Erfgoedwet)
- › Subsidies (Artikelen 7.3 t/m 7.7 Erfgoedwet)
- › Stads- en dorpsgezichten (Artikel 9.1 Erfgoedwet en artikelen 35 e.v. Monumentenwet 1988)

Archeologie

- › Certificering archeologie (Artikelen 5.1 t/m 5.6 Erfgoedwet)
- › Depots voor archeologische vondsten (Artikelen 5.8 en 5.9 Erfgoedwet)
- › Vrijwilligers in de archeologie (Artikel 5.1 Erfgoedwet en artikel 2.3 Besluit Erfgoedwet archeologie)
- › Metaaldetectie (Artikel 5.1 Erfgoedwet en artikel 2.2 Besluit Erfgoedwet archeologie)
- › Overige uitzonderingen certificeringsplicht (Artikel 5.1 Erfgoedwet en artikelen 2.1 en 2.4 Besluit Erfgoedwet archeologie)
- › Maritieme archeologie (Artikel 5.8 en 5.9 Erfgoedwet)
- › Excessieve kostenregeling (Vervallen)

Musea en collecties

- › Vervreemdingsregeling (Artikelen 4.17 – 4.21 Erfgoedwet)
- › Financiering musea (Artikel 7.2 Erfgoedwet)
- › Beheer rijkscollectie (Artikel 2.1 t/m 2.11 Erfgoedwet)

Handhaving en toezicht

- › Handhaving (Artikelen 8.1 en 8.2 Erfgoedwet)

Monumenten & archeologie

Aanwijzen van rijksmonumenten (Artikel 3.1 en 3.2)

Wat is het aanwijzingsbeleid van rijksmonumenten?

De *Erfgoedwet* geeft de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap de bevoegdheid om een onroerende zaak als rijksmonument aan te wijzen. Denk hierbij aan een gebouw, een park of een terrein met archeologische resten. De meeste rijksmonumenten wijst de minister aan op grond van een door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed voorbereid programma. Het aantal rijksmonumenten neemt nog slechts op beperkte schaal toe. De nadruk ligt op de structurele verbetering van het rijksmonumentenbestand en niet op het vergroten van de omvang ervan.

Wie wordt betrokken bij de aanwijzing van rijksmonumenten?

Om de aanwijzingsprogramma's op een weloverwogen manier tot stand te brengen, betreft de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in een vroeg stadium andere cultuurhistorische deskundigen (Raad voor Cultuur), gemeenten, provincies en de eigenaren. Bij een voorgenomen aanwijzing als rijksmonument wordt over het ontwerpbesluit in ieder geval advies gevraagd aan burgemeester en wethouders van de gemeente waarin het monument of archeologisch monument gelegen is. Als het buiten de bebouwde kom is gelegen, worden ook gedeputeerde staten van de provincie om advies gevraagd.

Komen er nieuwe aanwijzingsprogramma's?

De Rijksdienst is bezig met de verkenning van specifieke erfgoedthema's. Hier komen mogelijk aanwijsprogramma's uit voort.

Hoe verloopt de aanwijzingsprocedure?

Bij het aanwijzen van rijksmonumenten past de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed een zogeheten uniforme openbare voorbereidingsprocedure toe, zoals die in de *Algemene wet bestuursrecht* is geregeld. Deze procedure waarborgt een zorgvuldige afweging van alle direct betrokken belangen. De Rijksdienst betreft bij de aanwijzing altijd de eigenaar van de desbetreffende onroerende zaak. Voorafgaand aan het afwegen van het algemene belang van het behoud van het monument of archeologisch monument en de belangen van de eigenaar hoort de dienst de belanghebbenden. Gemeenten hebben een adviestertermijn van acht weken, zodat zij desgewenst ook de mening van hun burgers kunnen peilen. Voor de provincie geldt een termijn van zes weken. De termijn van de gehele procedure is zes maanden. Deze termijnen gaan in op de dag dat het ontwerpbesluit ter inzage wordt gelegd. Belanghebbenden kunnen met ingang van de dag nadat het definitieve besluit ter inzage is gelegd gedurende zes weken beroep instellen bij de rechtbank.

Wat verandert er voor gemeenten?

Het horen van belanghebbenden gebeurt niet langer door de gemeente, maar door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. De adviestertermijn voor gemeenten is teruggebracht tot acht weken, ingaande op de dag waarop ontwerpbesluit ter inzage wordt gelegd. Bij een aanwijzing zal er in het voortraject altijd contact worden opgenomen met de gemeente.

Rijksmonumentenregister (Artikel 3.3 t/m 3.6)

Wat is de functie van het rijksmonumentenregister?

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed registreert de inschrijving en de identificatie van alle (archeologische) rijksmonumenten. Het rijksmonumentenregister maakt duidelijk op welke onroerende zaken de wettelijke bescherming rust. Met de identificatie kan een rijksmonument worden gelokaliseerd en onderscheiden van belendende onroerende zaken.

Onder de *Monumentenwet 1988* werden er uitgebreide passages in het register opgenomen die het rijksmonument en de waarde ervan beschreven. De uitvoerige beschrijving en waarderende passages maken met de *Erfgoedwet* geen deel meer uit van het rijksmonumentenregister, omdat ze niet nodig zijn voor de identificatie van de beschermde onroerende zaken. Het zijn voortaan kennisgegevens, die overigens wel digitaal ontsloten blijven. Het register toont de voor de identificatie noodzakelijke korte omschrijving of aanduiding, in combinatie met de andere identificerende gegevens zoals het adres en het kadastrale perceel, en de inschrijvingsgegevens (rijksmonumentnummer en de datum van inschrijving).

Waar kan ik de kennisgegevens vinden?

Om juist te kunnen beslissen over eventuele aanpassingen van rijksmonumenten is er informatie nodig, over de monumentale waarde bijvoorbeeld. Een deel van die informatie kan al voorhanden zijn bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, de gemeente of in andere bronnen, zoals eerdere cultuurhistorische of bouwhistorische rapporten. In het kader van de voorgenomen *Omgevingswet* werkt de overheid toe naar een digitale infrastructuur, de zogenoemde Laan van de Leefomgeving. Hierin wordt niet alleen een digitaal loket voor het aanvragen van vergunningen opgenomen, maar op termijn ook de beschikbare gegevens over rijksmonumenten.

Overgangsrecht Monumentenwet 1988 (Hoofdstuk 9)

Vervalt de Monumentenwet 1988 per 1 juli 2016?

Ja, de Monumentenwet 1988 vervalt met ingang van 1 juli 2016. De bepalingen uit de Monumentenwet 1988 gaan deels over naar de *Erfgoedwet* en – zodra die wet in werking treedt – deels naar de *Omgevingswet*.

Wat gebeurt er met de bepalingen uit de Monumentenwet 1988 die uiteindelijk overgaan naar de Omgevingswet?

De bepalingen en vergunningen uit de Monumentenwet 1988 die overgaan naar de Omgevingswet blijven van toepassing tot de datum dat de Omgevingswet in werking treedt. Deze artikelen gelden tot dat moment als overgangsrecht op grond van de Erfgoedwet en tenzij expliciet vermeld, veranderen deze niet van inhoud. Tot die tijd blijft de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) het wettelijke kader voor de omgang met gebouwde en aangelegde rijksmonumenten en de Monumentenwet 1988 voor de omgang met de archeologische rijksmonumenten.

Wat is de samenhang tussen de Erfgoedwet en de Omgevingswet?

De Erfgoedwet vormt, samen met de nog in te voeren Omgevingswet, het fundament onder de bescherming van het onroerende culturele erfgoed van Nederland. Als vuistregel geldt dat de duiding van wat op rijksniveau onroerend cultureel erfgoed is in de Erfgoedwet te vinden is. Zo vindt de aanwijzing van rijksmonumenten plaats op basis van de Erfgoedwet. In de Omgevingswet worden regels opgenomen voor de omgang met dit culturele erfgoed. Denk daarbij aan het verlenen van een omgevingsvergunning om een rijksmonument te mogen wijzigen. Daarnaast bevat de Omgevingswet de opdracht aan overheden

om bij ruimtelijke plannen rekening te houden met cultureel erfgoed.

Nadere informatie over de Omgevingswet:

www.omgevingswetportaal.nl.

Monumenten & musea en collecties

Gemeentelijk en provinciaal erfgoed (Artikel 3.16 en 3.17)

Hoe kan een gemeente of provincie haar cultureel erfgoed beschermen (in aanvulling op de rijksbescherming)?

Een gemeente moet bij het maken van ruimtelijke plannen rekening houden met cultuurhistorische waarden. Daartoe kunnen zij een beschermingsregime vastleggen in het bestemmingsplan (straks: omgevingsplan). Hoe dit kan, vindt u in de [Handreiking erfgoed en ruimte](#).

Daarnaast is het mogelijk om onroerende en/of roerende zaken aan te wijzen als gemeentelijke of provinciale monumenten. Dit was al mogelijk op basis van de Gemeentewet en de Provinciewet. De Erfgoedwet geeft hiervoor nu ook een expliciete wettelijke basis. Nieuw is de mogelijkheid om op basis van de Erfgoedwet ook voor roerende cultuurgoederen een beschermingsregime vast te stellen in de Erfgoedverordening.

Van Monumentenwet 1988 naar Erfgoedwet en Omgevingswet Over duiding en omgang

Is een gemeente of provincie verplicht een Erfgoedverordening vast te stellen?

Nee, de twee artikelen in de Erfgoedwet geven net als de Gemeentewet en de Provinciewet de mogelijkheid een Erfgoedverordening vast te stellen, al is deze grondslag in de Erfgoedwet expliciet. De VNG heeft een [Model Erfgoedverordening](#) opgesteld die gemeenten kunnen gebruiken.

Artikel 9.1 van de Erfgoedwet geeft echter aan dat een aantal onderdelen van de Monumentenwet 1988 van toepassing blijft tot de Omgevingswet in werking treedt. Een van die artikelen is artikel 15 van de Monumentenwet 1988, dat verplicht om bij verordening een gemeentelijke monumentencommissie in te stellen die adviseert over omgevingsvergunningen voor gebouwde en archeologische rijksmonumenten. Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet is dit artikel niet langer van toepassing en moet deze commissie op grond van (artikel 17.9 van) de Omgevingswet worden ingesteld bij besluit. Dan vervalt dus ook de verplichting om een verordening te hebben.

Als in de toekomst een nieuwe Erfgoedverordening wordt opgesteld, is het aan te raden de Erfgoedwet als grondslag te gebruiken. Na de inwerkingtreding van de Omgevingswet is dit uitsluitend nog mogelijk voor roerend cultureel erfgoed, omdat de Omgevingswet dan voor het onroerende cultureel erfgoed de verplichting bevat om een omgevingsplan (gemeente) of een omgevingsverordening (provincie) te hebben. De grondslag daarvoor is dan niet de Erfgoedwet maar de Omgevingswet.

Wat kan een gemeente of provincie met een Erfgoedverordening?

Met de inwerkingtreding van de Omgevingswet zal de bescherming van onroerend cultureel erfgoed – of het nu gaat om rijksmonumenten, provinciale of gemeentelijke monumenten, gebouwd, aangelegd of archeologisch erfgoed – overgaan in het gemeentelijke omgevingsplan.

Dit geldt niet voor de bescherming van roerend cultureel erfgoed (cultuurgoederen). De bescherming van roerend cultureel erfgoed kan op drie niveaus plaatsvinden: op rijksniveau door de Erfgoedwet, en op provinciaal of gemeentelijk niveau door respectievelijk provinciale of gemeentelijke Erfgoedverordeningen op basis van de artikelen 3.16 en 3.17 van de Erfgoedwet. Voor zowel provincies als gemeenten geldt dat zij niet verplicht zijn de bescherming van cultureel erfgoed vast te leggen in Erfgoedverordeningen. Wel moeten gemeenten vanaf 2018 het te beschermen onroerende cultureel erfgoed in het omgevingsplan meenemen en kan dit dus niet meer in een Erfgoedverordening.

De nieuwe [VNG Model Erfgoedverordening 2016](#) is gebaseerd op de Erfgoedwet, de per 1 juli 2016 resterende artikelen van de Monumentenwet 1988 en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. De Model Erfgoedverordening kent de volgende onderdelen: gemeentelijk erfgoedregister; aanwijzing van

beschermde gemeentelijke cultuurgoederen en verzamelingen; aanwijzing en bescherming gemeentelijk monument; advies omgevingsvergunning rijksmonument; gemeentelijke stads- en dorpsgezichten; handhaving en toezicht. Het model is op de website van de VNG opgenomen.

Is een gemeente of provincie verplicht cultureel erfgoed van lokaal of regionaal belang aan te wijzen?

Nee, de twee artikelen geven de mogelijkheid een Erfgoedverordening vast te stellen, waarin de gemeente of provincie gemeentelijke respectievelijk provinciale monumenten en/of cultuurgoederen kan aanwijzen. In feite verandert hier weinig aan: gemeenten en provincies zijn nu ook vrij in het aanwijzen van cultureel erfgoed van lokaal of regionaal belang.

Is het college van burgemeester en wethouders of gedeputeerde staten verplicht een erfgoedregister bij te houden?

Wanneer een gemeente of provincie gemeentelijke respectievelijk provinciale monumenten of cultuurgoederen aanwijst of heeft aangewezen, is zij op basis van de Erfgoedwet verplicht hier een register van bij te houden. Het staat de gemeente of provincie vrij de vorm en het detailniveau van deze lijst te bepalen. Bij gebruik van de [Model Erfgoedverordening 2016](#) van de VNG dient u bewust te zijn van de criteria in dat model, namelijk: het erfgoedregister moet gegevens bevatten over de inschrijving en identificatie van het aangewezen gemeentelijk cultureel erfgoed. Indien een gemeente of provincie geen cultureel erfgoed van lokaal of regionaal belang aanwijst of heeft aangewezen, hoeft zij ook geen register bij te houden.

Wat voor een juridische status krijgt het register?

Een gemeentelijk of provinciaal erfgoedregister is volgens de VNG-modelverordening wat betreft de gegevens vergelijkbaar met het rijksmonumentenregister, al is de juridische status anders. Een monument of archeologisch monument is pas een rijksmonument als het is ingeschreven in het rijksmonumentenregister. Dit geldt niet voor de status van gemeentelijke en provinciale monumenten.

Monumenten

Instandhoudingsplicht (Artikel 10.18)

Wat houdt de instandhoudingsplicht in?

Deze plicht houdt in dat een eigenaar er zorg voor draagt dat zijn of haar rijksmonument zodanig onderhouden wordt dat het behoud ervan gewaarborgd is. De plicht is een codificatie van eerdere uitspraken van de rechter. Een vergelijkbaar artikel over instandhouding wordt opgenomen in de uitvoeringsregels op grond van de Omgevingswet. Wanneer deze wet in werking treedt, neemt deze de rol van het artikel in het overgangsrecht van de Erfgoedwet over.

Wanneer voldoet een eigenaar niet aan instandhoudingsplicht?

Een eigenaar voldoet niet aan de instandhoudingsplicht als de specifieke onderhoudstermijn van een onderdeel van het monument (bijvoorbeeld dak, constructie, schilderwerk) aantoonbaar verlopen is, de eigenaar langdurig nalaat om noodzakelijk onderhoudswerk te verrichten en deze situatie leidt tot verval van

onderdelen en/of bouwdelen waardoor de instandhouding van het rijksmonument niet gewaarborgd is. Het maakt niet uit of de verwaarlozing opzettelijk of onbewust gebeurt.

Hoe kunnen gemeenten de instandhoudingsplicht gebruiken om het onderhoud van rijksmonumenten te stimuleren?

De instandhoudingsplicht is voor gemeenten als bevoegd gezag een expliciet handvat om met eigenaren in gesprek te gaan. Een gemeente kan een eigenaar op basis van de plicht bijvoorbeeld aanspreken op een niet onderhouden en kapot dak, dat weer en wind vrij spel geeft, waardoor het rijksmonument verder wordt aangetast. Zo nodig kunnen gemeenten via het bestuursrecht en/of via het strafrecht handhavend optreden om het noodzakelijke onderhoud af te dwingen. De wetgever heeft er voor gekozen dat niet voldoen aan de instandhoudingsplicht ook een strafbaar feit is waarvan aangifte kan worden gedaan. Deze handhaving moet proportioneel zijn. Dit houdt in dat de gemeente niet moet wachten tot het moment waarop instandhouding alleen nog te realiseren is met een alomvattende restauratie, maar zij hoort ook niet bij elk ontbrekend likje verf bij de eigenaar op de stoep te staan.

Interieurensembles

Wat is een interieurensemble?

- Lege ruimte
- Losse voorwerpen
- Meerwaarde van het geheel

Er komt een toonbeeldenlijst interieurensembles in woord en beeld.

Herkennen, erkennen en behouden
van burger tot bestuurder

Geldt de instandhoudingsplicht ook voor gemeentelijke monumenten?

De instandhoudingsplicht heeft betrekking op rijksmonumenten. Het beleid van veel gemeenten voor gemeentelijke monumenten is rechtstreeks op dat voor rijksmonumenten geïnspireerd. Zo is in de *Model Erfgoedverordening* uit 2016 van de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) een instandhoudingsplicht voor gemeentelijke monumenten en een strafbepaling opgenomen.

Waar is meer informatie voor gemeenten te vinden over de instandhoudingsplicht?

De Rijksdienst heeft een *Handreiking instandhoudingsplicht* voor gemeenten gepubliceerd. De handreiking gaat dieper in op de instandhoudingsplicht, wanneer een eigenaar voldoet aan de plicht en geeft een stappenplan voor de preventie en handhaving van de plicht.

Interieurensembles (Artikel 3.13 t/m 3.15)

Wat is een interieurensemble?

Een interieurensemble is een samenhang van onroerende en roerende zaken van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis. Dat kan gaan om een heel gebouw met de inventaris, of om een gebouw vanwege een of meerdere ruimtes met de bijbehorende inrichting. Bij een interieurensemble gaat het altijd om de relatie van roerende voorwerpen met de onroerende omgeving.

Wat verandert er in de Erfgoedwet voor de bescherming van interieurs?

In veel rijksmonumenten bevinden zich bijzondere vaste interieurelementen, zoals stucplafonds, schouwen, wandschilderingen en marmeren vloeren. Deze genieten net als alle andere bestanddelen van het gebouw wettelijke bescherming. De opname van een interieurensemble in het informatiesysteem heeft geen rechtsgevolgen voor de eigenaar. Er geldt geen wettelijke bescherming voor de roerende zaken. Er is geen instandhoudingsplicht, geen vergunningplicht bij wijziging of verplaatsing van de roerende onderdelen van het ensemble en evenmin een mogelijkheid tot het aanvragen van instandhoudingssubsidie. De wetgever beoogt het behoud te bewerkstelligen door het vergroten van kennis van en waardering voor historische interieurensembles in de samenleving.

Wat betekent de aanwijzing van een interieurensemble op grond van de Erfgoedwet?

De Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed stelt in overleg met de erfgoedsector een lijst van toonbeelden van waardevolle historische interieurensembles op.

Een volgende stap kan zijn om een rijksmonument tezamen met (roerende) cultuuroederen aan te wijzen als ensemble. Daarvoor moet de RCE een informatiesysteem inrichten dat wordt gekop-

peld aan het rijksmonumentenregister.

Aan deze aanwijzing zijn geen rechtsgevolgen verbonden. Het is louter een manier om bekendheid en waardering van ensembles te stimuleren.

Subsidies (Artikel 7.1 en 7.3 t/m 7.7)

Wat verandert er met betrekking tot subsidies naar aanleiding van de Erfgoedwet?

In de Erfgoedwet staan grondslagen voor subsidie voor het behoud van cultureel erfgoed. Hierop zijn onder meer subsidies en leningen voor rijksmonumenten gebaseerd. Op de website www.monumenten.nl is de meest recente informatie te vinden over de verschillende subsidieregelingen en de laagrentende leningen.

Met de Erfgoedwet vervalt het Besluit rijkssubsidiering instandhouding monumenten 2013 (Brim 2013). Inhoudelijk wijzigt er echter niets voor de instandhoudingssubsidies. De Erfgoedwet (hoofdstuk 7) vervangt het Brim 2013 als grondslag voor de Subsidieregeling instandhouding monumenten (Sim). De bepalingen uit het Brim 2013 zitten ofwel in de Erfgoedwet zelf, ofwel in de Sim.

Beschermde stads- en dorpsgezichten

Wat verandert er naar aanleiding van de Erfgoedwet wat betreft stads- en dorpsgezichten?

De bepalingen uit de Monumentenwet 1988 over beschermde stads- en dorpsgezichten zijn met ingang van 1 juli 2016 van toepassing op grond van het overgangsrecht van de Erfgoedwet. Na inwerkingtreding van de Omgevingswet gaan deze bepalingen over naar die wet. Inhoudelijk verandert er tot dat moment niets. Met de Omgevingswet zal overigens de aanwijzing in een instructie veranderen, een louter terminologisch verschil.

Kunnen gemeenten stads- en dorpsgezichten aanwijzen?

Dat kan, afhankelijk van de geldende Erfgoedverordening. Als gemeenten de nieuwe Model Erfgoedverordening van de VNG volgen, kunnen zij in elk geval gemeentelijke stads- en dorpsgezichten aanwijzen. De rechtsgevolgen van een dergelijke aanwijzing zijn overigens niet helemaal gelijk aan die van door het Rijk aangewezen beschermde stads- en dorpsgezichten. Zo kan het vergunningvrij bouwen niet worden ingeperkt door de aanwijzing van een gemeentelijk stads- of dorpsgezicht.

Archeologie

Certificering archeologie (Artikel 5.1 t/m 5.7)

Wat houdt de certificering in de archeologie in?

Na inwerkingtreding van de Erfgoedwet kunnen organisaties alleen archeologische vindplaatsen opgraven als zij daarvoor gecertificeerd zijn. Dat geldt voor opgravingen op het land en voor opgravingen onder water. Het certificaat garandeert dat de organisaties de opgraving volgens de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie uitvoeren. Niet alleen archeologische opgravingsbedrijven hebben een certificaat nodig, maar ook de opgravende overheid, zoals gemeentelijke archeologische diensten en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Wanneer treedt het certificeringsstelsel in werking?

Tot 1 juli 2017 mogen houders van een opgravingsvergunning nog zonder certificaat opgravingen verrichten en hebben zij de tijd om de gewenste certificaten te behalen. Na die datum mogen alleen gecertificeerde organisaties nog opgravingen verrichten, tenzij de opgraving vóór 1 juli 2016 is aangevangen.

Hoe kunnen certificaten verkregen worden?

Gemeenten die professioneel opgravingen verrichten, kunnen kiezen uit verschillende instellingen om een certificaat bij aan te vragen. Deze certificerende instellingen toetsen op regelmatige basis de werkzaamheden en de kwaliteitsborging van de organisatie. Zij brengen de kosten voor het verstrekken van het certificaat en het verrichten van de toetsen in rekening bij de aanvrager ervan.

Wanneer krijgt een gemeente of provincie een certificaat?

Een organisatie krijgt het certificaat als uit een toets door een certificerende instelling blijkt dat zij voldoet aan de in de beoordelingsrichtlijn gestelde eisen en als zij kan aantonen dat zij de werkzaamheden conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie uitvoert. De certificaathouder documenteert de verrichte handelingen van een opgraving en de aangetroffen archeologische vondsten, conserveert en deponeert deze en beschrijft de resultaten van het onderzoek in een rapport. Bij onvoldoende naleving van de kwaliteitsnorm kan een certificerende instelling een certificaat intrekken. Overigens moet er in veel gevallen ook een vergunning worden aangevraagd bij B&W op het moment dat een organisatie met een certificaat daadwerkelijk een archeologisch monument wil gaan opgraven. Als het een rijksmonument betreft, zal dat een monumentenvergunning zijn op grond van artikel 11 van de Monumentenwet 1988, die op grond van het overgangsrecht van de Erfgoedwet nog van toepassing blijft tot de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Als het een aangewezen gemeentelijk of provinciaal monument betreft, zal vergunning moeten worden gevraagd op grond van artikel 2.2, eerste lid, onder b, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht. Als

het een planologisch beschermd archeologisch monument betreft, kan er een andere omgevingsvergunningplicht gelden, afhankelijk van de aard van de activiteit (bouwen, aanleggen, sloop, afwijken van het bestemmingsplan).

Welke certificaten zijn er?

Wie gravend inventariserend veldonderzoek op het land of onder water uit wil voeren, daar wil opgraven en wie werkzaamheden in waterbodems archeologisch wil begeleiden heeft voor elk van deze activiteiten een certificaat nodig. Om zich te onderscheiden in de markt en de kwaliteiten van het werkzaamheden te tonen kan een organisatie bovendien vrijwillig certificaten verkrijgen voor bureauonderzoek, het schrijven van programma's van eisen, specialistisch onderzoek en depotbeheer.

Kunnen gemeenten met een certificaat ook buiten de eigen gemeentegrenzen opgravingen doen?

Ja, gemeenten kunnen met een certificaat buiten de eigen gemeentegrenzen opgravingen doen.

Welke verplichtingen tijdens archeologisch onderzoek zijn voor gemeenten relevant?

Wanneer een gemeente opgraft, moet zij zich houden aan dezelfde verplichtingen als andere opgravende bedrijven. Naast de voorschriften uit de BRL en protocollen is er een aantal wettelijke verplichtingen waaraan de gemeente zich moet houden:

- Wanneer een gemeente opgraft, meldt deze de start van een opgraving aan de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.
- Wanneer deze is voltooid, meldt zij binnen twee weken de eerste bevindingen aan de Rijksdienst.
- De organisatie conserveert de aangetroffen archeologische vondsten en draagt deze met de bijbehorende documentatie binnen twee jaar na voltooiing van de opgraving over aan de eigenaar.
- Binnen dezelfde termijn levert zij een rapport aan de Rijksdienst, de eigenaar en het college van burgemeester en wethouders van de gemeente waarin de opgraving heeft plaatsgevonden.

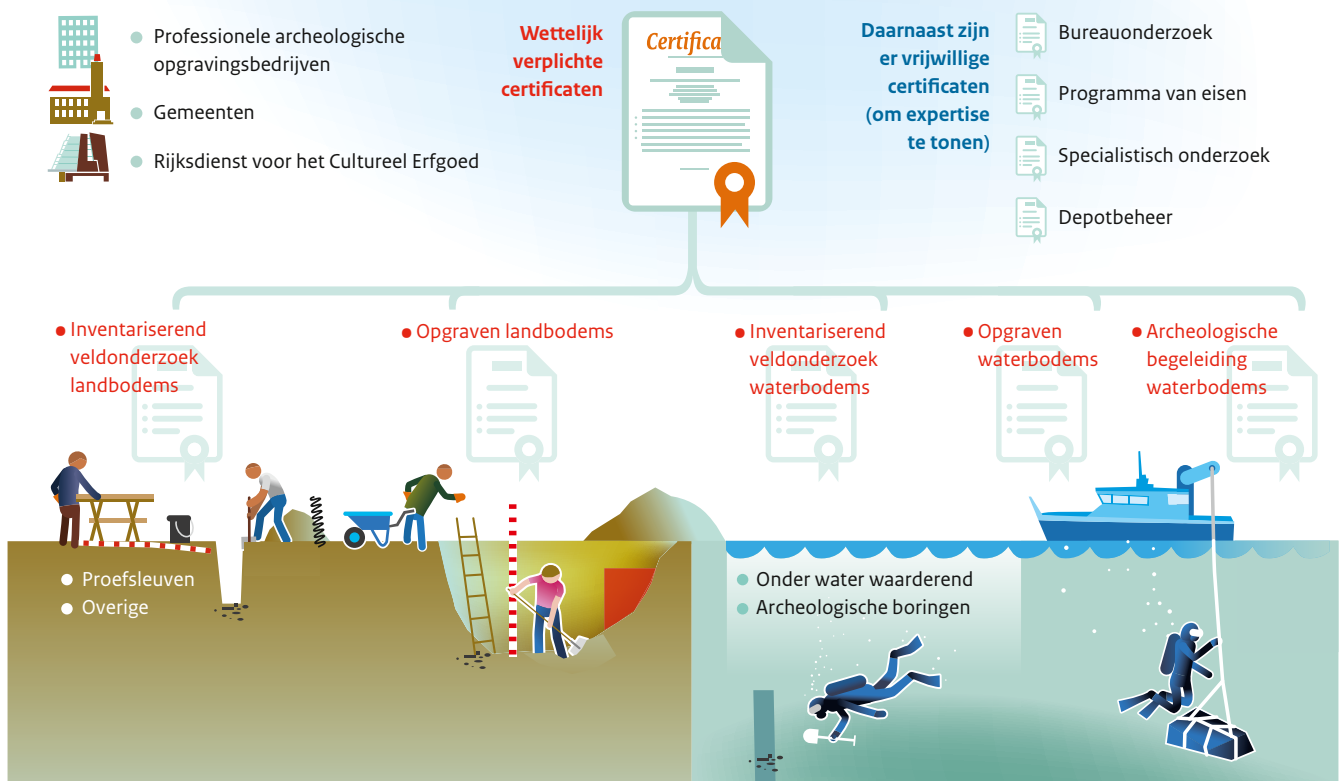
Hoe is het eigendom van vondsten geregeld in de Erfgoedwet?

Archeologische vondsten gedaan tijdens een opgraving waarop niemand zijn recht van eigendom kan bewijzen, zijn eigendom van de provincie waarin de opgraving heeft plaatsgevonden. In de provinciale depots kunnen de vondsten worden opgeslagen en zijn ze toegankelijk voor wetenschappelijk onderzoek en voor bruiklenen aan musea, gemeentehuizen en historische centra. Wanneer een gemeente waarin de vondsten worden aangetroffen beschikt over een door de provincie aangewezen depot wordt de gemeente de eigenaar ervan.

Als de vondst is aangetroffen buiten het grondgebied van een gemeente wordt de Staat eigenaar.

Wie buiten een opgraving iets vindt waarvan redelijkerwijs kan

Archeologie Het nieuwe certificeringsstelsel

worden vermoed dat het een archeologische vondst betreft, moet dit zo spoedig mogelijk bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed melden. Het betreft dan een zogenaamde archeologische toevalsvondst. Hierop zijn de eigendomsregels uit titel 2 van boek 5 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing. Bij een gevonden schat – een zaak van waarde die zo lang verborgen was dat de eigenaar niet meer op te sporen is – is de helft eigendom van de eigenaar van de grond en de helft van de vinder. Hierbij geldt wel de verplichting om aangifte van de vondst te doen bij de gemeente. De eigenaar moet de vondst ook een half jaar lang beschikbaar houden voor wetenschappelijk onderzoek.

Wat is de rol van de Erfgoedinspectie?

Bij een goed functionerend systeem van certificering hoeft de Erfgoedinspectie niet meer toe te zien op de professionaliteit, want daar toetsen de certificerende instellingen al op. Zij concentreert zich daarom op het toezicht op het stelsel zelf, en op naleving van de overige publieke normen, zoals op het verbod op opgraven zonder certificaat, de meldingsplichten, het overdragen van vondsten en opgravingsdocumentatie, en de rapportageplicht.

Is het helemaal gedaan met de Monumentenwet 1988?

Nee, nog niet. Een aantal bepalingen blijft van kracht op grond van het overgangsrecht van de Erfgoedwet. Zie voor meer informatie het hoofdstuk 'Overgangsrecht Monumentenwet 1988'.

Waar kan ik meer informatie vinden over de certificering?

Meer informatie over certificaten, certificerende instellingen en het actorenregister is te vinden op www.sikb.nl en www.archeologieinnl.nl.

Depots voor archeologische vondsten (Artikel 5.8 en 5.9)

Welke verplichting kent de Erfgoedwet met betrekking tot depots?

Gedeputeerde staten houden een depot in stand waarin archeologische vondsten die zijn aangetroffen bij opgravingen binnen die provincie kunnen worden opgeslagen op een wijze die uit oogpunt van behoud en toegankelijkheid verantwoord is. Op verzoek van het college van burgemeester en wethouders kunnen gedeputeerde staten een gemeentelijk depot aanwijzen waarin archeo-

logische vondsten opgegraven in de desbetreffende gemeente kunnen worden opgeslagen.

Wat wordt er opgeslagen in de archeologische depots?

De archeologische vondsten die eigendom van een gemeente, provincie of de Staat zijn en de daarbij behorende opgravingsdocumentatie en rapporten worden opgeslagen in depots.

Vrijwilligers in de archeologie (Artikel 5.1 en Besluit Erfgoedwet Archeologie)

Geldt de certificeringsplicht ook voor vrijwilligers in de archeologie?

Vrijwilligers in de archeologie spelen van oudsher een belangrijke rol in het stelsel voor het behoud van en de kennis over archeologie. Deze rol moeten ze ook na de inwerkingtreding van de Erfgoedwet behouden. Het zou teveel vergen van verenigingen van vrijwilligers in de archeologie om aan de professionele standaarden te voldoen die nodig zijn om een certificaat te behalen voor het doen van opgravingen. Bovendien zijn met het behalen van zo'n certificaat kosten gemoeid, die verenigingen in tegenstelling tot archeologische bedrijven niet kunnen terugverdienen. Daarom zijn er in de Erfgoedwet uitzonderingen opgenomen op het verbod op opgraving zonder certificaat.

Wat is de rol van gemeenten bij de uitvoering van de uitzondering op het verbod op opgraving zonder certificaat voor vrijwilligers in de archeologie?

Verenigingen van vrijwilligers in de archeologie hebben de mogelijkheid om zelfstandig opgravingen te verrichten op locaties waar geen professioneel archeologisch onderzoek gedaan hoeft te worden. Dit wordt vastgesteld door de gemeente, bijvoorbeeld naar aanleiding van een vergunningaanvraag. Gemeenten maken in het kader van een omgevingsvergunning een afweging of een terrein verstoord mag worden en of daarbij professioneel archeologisch onderzoek nodig is. Het feit dat een gebied een lage verwachtingswaarde heeft in het bestemmingsplan is hiervoor op zich nog niet voldoende. De vrijstelling van het opgravingsverbod is alleen van toepassing wanneer een gemeente voor een specifiek plangebied heeft besloten dat daar geen nader archeologisch onderzoek is vereist. Meestal zal dat een omgevingsvergunning zijn. Ook is overeenstemming met de eigenaar van het terrein noodzakelijk.

Op welke locaties zijn geen vrijstellingen mogelijk?

De vrijstelling geldt niet als de vindplaats een (voorbeschermd) provinciaal archeologisch monument of een (voorbeschermd) archeologisch rijksmonument betreft. Voor (voorbeschermd) gemeentelijke monumenten wordt vrijstelling niet uitgesloten. Hier kan een gemeente zelf de afweging maken of het desbetreffende archeologische monument verstoord mag worden en, in het geval dit mag, of professioneel archeologisch onderzoek noodzakelijk is.

Welke voorwaarden zijn er voor vrijwilligers in de archeologie om te kunnen opgraven?

De belangrijkste voorwaarde is de hierboven genoemde vrijstelling van het opgravingsverbod naar aanleiding van een omgevingsvergunning.

Daarnaast zijn er enkele andere voorwaarden:

- Het onderzoek door vrijwilligers in de archeologie mag geen alternatief zijn voor professioneel onderzoek, bijvoorbeeld uit kostenoverwegingen. Vrijwilligers mogen geen onderzoeken uitvoeren in opdracht van derden, dat wil zeggen dat ze geen commerciële activiteiten mogen ontplooiën. Natuurlijk is het wel toegestaan om mee te helpen bij een door archeologische bedrijven uitgevoerde opgraving. Dit moet dan zijn opgenomen in een programma van eisen.
- De uitzondering geldt alleen voor verenigingen van vrijwilligers in de archeologie en niet voor individuele vrijwilligers in de archeologie.
- De verenigingen moeten het behouden en beoefenen van archeologie als statutair doel hebben.
- Verenigingen van vrijwilligers in de archeologie moeten de start van een opgraving melden bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
- De vereniging moet de vondsten overdragen aan het archeologisch depot van de provincie of gemeente.
- De vereniging moet bevindingen rapporteren bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

Metaaldetectoren (Artikel 5.1 en Besluit Erfgoedwet Archeologie)

Geldt de uitzondering op de certificeringsplicht voor detector amateurs?

Volgens de wet is het een opgraving wanneer een detector amateur niet alleen zoekt, maar ook een vondst uit de grond haalt. Zonder certificaat zou dat een overtreding van de Erfgoedwet zijn, een schending van het zogenaamde opgravingsverbod. Een geheel verbod op metaaldetectie en het opgraven van de gedetecteerde vondsten is maatschappelijk echter niet wenselijk en niet proportioneel, zolang de activiteit geen verstoring betekent van het bodemarchief. Omdat de detector amateurs een waardevolle bijdrage leveren aan de ontwikkeling van archeologische kennis is er voor hen een uitzondering op het opgravingsverbod gemaakt.

Wanneer is metaaldetectie toegestaan?

Metaaldetectie en het opgraven van gedetecteerde vondsten is toegestaan in de bovenste dertig centimeter van de bodem, de zogenaamde bouwvoor. Gemeenten hebben de mogelijkheid om de uitzondering voor metaaldetectie niet te laten gelden voor (delen) van hun grondgebied, bijvoorbeeld door middel van een Algemene Plaatselijke Verordening. De uitzondering op het opgravingsverbod is alleen van toepassing op land en niet onder water.

Metaaldetectie is niet toegestaan:

- Op een archeologisch gemeentelijk-, provinciaal- of rijksmonument.
- Op een terrein waar een opgraving door een certificaathouder of universiteit plaatsvindt.

Wie is de eigenaar van de vondsten?

Archeologische vondsten die worden gedaan met behulp van een metaaldetector worden gezien als archeologische toevalsvondst en hoeven niet te worden overgedragen aan het provinciale of gemeentelijke depot. Hierop zijn de eigendomsregels uit titel 2 van boek 5 van het Burgerlijk Wetboek van toepassing. Bij een gevonden schat – een zaak van waarde die zolang verborgen was dat de eigenaar niet meer op te sporen is – is de helft eigendom van de eigenaar van de grond en de helft van de vinder. Hierbij geldt wel de verplichting om aangifte van de vondst te doen bij de gemeente. De eigenaar moet de vondst ook een half jaar lang beschikbaar houden voor wetenschappelijk onderzoek.

Moeten detector amateurs de vondsten melden?

Ja, de vondsten moeten worden gemeld bij de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. Dit is belangrijk, omdat ze zo kunnen bijdragen aan de kennis van ons verleden.

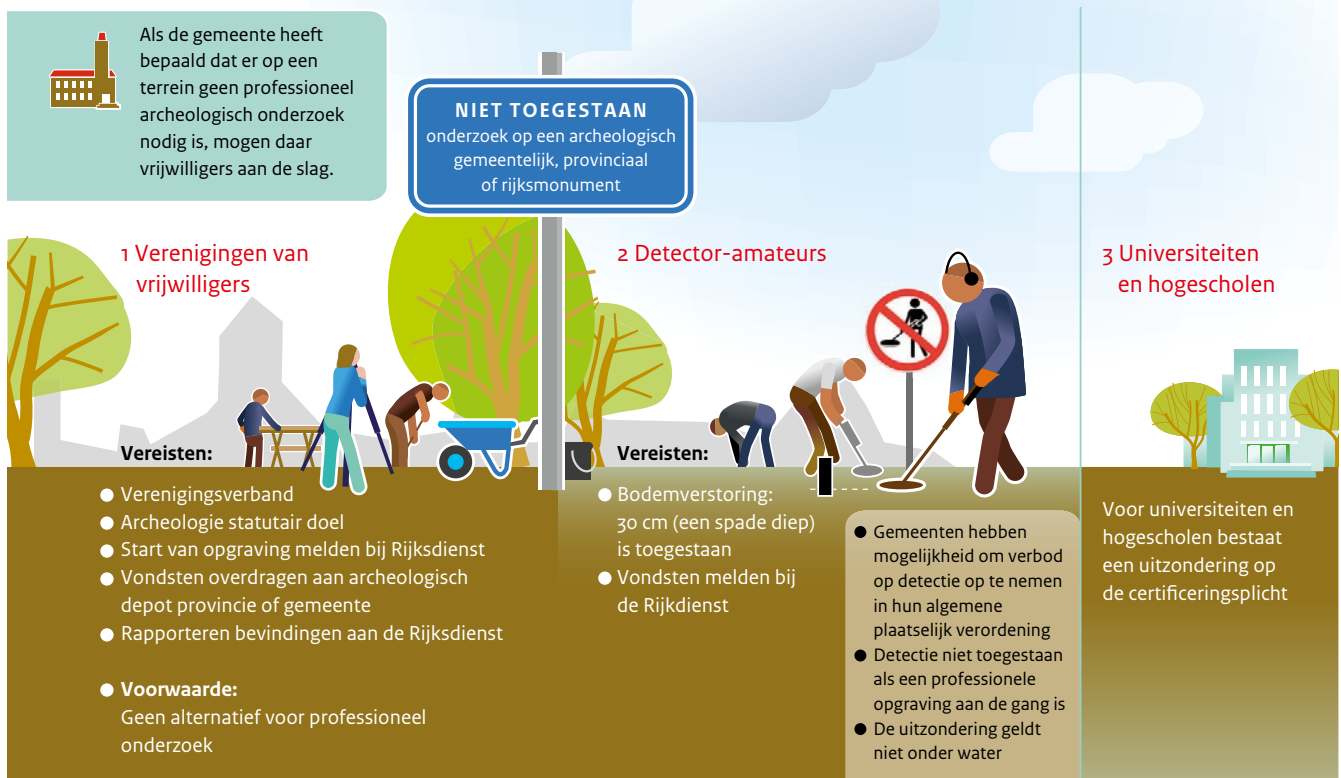
Overige uitzonderingen op de certificeringsplicht (Artikel 5.1 en Besluit Erfgoedwet Archeologie)

Zijn er ook voor andere partijen uitzonderingen op de certificeringsplicht?

Ook voor universiteiten en hogescholen bestaat een uitzondering op de certificeringsplicht. Deze partijen zijn al geaccrediteerd en de kwaliteit van hun werk wordt uitvoerig getoetst. Archeologisch onderzoek door universiteiten is bovendien vaak kleinschalig, wordt georganiseerd binnen onderwijsprogramma's en werkt daarom niet marktverstoring. Voorwaarde voor deze uitzondering is dan ook dat het gaat om archeologisch onderzoek in het kader van een onderwijsprogramma. Het archeologisch onderzoek mag geen commercieel karakter hebben.

Uitzonderingen certificeringsplicht

Het nieuwe certificeringstelsel

Een buitenlandse partij die in het bezit is van een vergunning, certificaat of ander document van een andere lidstaat van de Europese Unie en dat ten minste gelijkwaardig is aan het niveau van de eisen die worden gesteld in de Erfgoedwet hoeft niet ook nog eens in Nederland een certificaat te behalen. Belangrijk is wel dat het alleen gaat om opgravingen op incidentele basis. Zodra de werkzaamheden een structureel karakter krijgen, een bedrijf vestigt zich bijvoorbeeld in Nederland, dan zal ook dat bedrijf een certificaat moeten behalen. Deze bedrijven moeten wel net als Nederlandse bedrijven een professionele opgraving verrichten en zich dus houden aan de kwaliteitsnorm en ze moeten melden en deponeren, documenteren, conserveren en rapporteren.

Meer informatie over vrijwilligers in de archeologie en detectors amateurs vindt u in brochure '[Vrijwilligers in de archeologie en de Erfgoedwet](#)'.

Maritieme archeologie

Wat verandert er met betrekking tot maritieme archeologie naar aanleiding van de Erfgoedwet?

Onder de Monumentenwet 1988 was het opgraven van archeologische vondsten onder water reeds verboden. Door de formulering van de verbodsbepaling bleek het echter niet mogelijk om adequate te handhaven op dit verbod. Een gevolg daarvan was dat soms ernstige schade werd toegebracht aan met namen scheepsarcheologische vindplaatsen.

In de Erfgoedwet is de formulering van de belangrijkste begrippen aangepast. Ook het verwijderen of verplaatsen van cultureel erfgoed dat zich op de waterbodem bevindt, is met ingang van de Erfgoedwet expliciet een opgraving, waar een certificaat voor verplicht is. Aanscherping van de formulering is nodig omdat verwijdering van het cultureel erfgoed onder water immers kan gebeuren zonder merkbare verstoring van de bodem. Het is daarnaast moeilijk om vast te stellen of een bepaald object dat wordt gevonden op de bodem bij een wrak behoort. De definities

zijn in afstemming met het Openbaar Ministerie zo aangepast dat duidelijk is dat het verstoren, verplaatsen of verwijderen van een object dat óp de bodem ligt ook onder het opgravingsverbod valt, en dat dit verbod niet alleen geldt wanneer iets in de bodem wordt gevonden.

Wat mogen sportduikers met betrekking tot cultureel erfgoed?

Sportduikers mogen cultureel erfgoed onder water in kaart brengen, fotograferen en opmeten. Ze mogen het niet meenemen of verplaatsen. Er bestaat ook geen vrijstelling voor metaaldetectie onder water.

Er zijn echter situaties denkbaar waarin het acceptabel of zelfs wenselijk zou kunnen zijn dat sportduikers, maar dan wel in overleg met een bevoegde overheid, archeologische vondsten of monsters verzamelen. Momenteel wordt door middel van een pilotproject in de westelijke Waddenzee (gemeente Texel) onderzocht of en zo ja in welke vorm voor deze gevallen alsnog een vrijstelling kan worden gecreëerd.

Als er een scheepswrak in gemeentelijke wateren ligt en de gemeente neemt het besluit dat geen professionele opgraving nodig is, kunnen sportduikers opgravingen verrichten. Deze procedure verloopt op dezelfde wijze als bij vrijwilligers in de archeologie. Gemeenten maken in het kader van een omgevingsvergunning een afweging of een terrein al dan niet verstoord mag worden en of daarbij professioneel archeologisch onderzoek nodig is. Het feit dat een gebied een lage verwachtingswaarde heeft in het bestemmingsplan of omgevingsplan is hiervoor op zich nog niet voldoende. De vrijstelling van het opgravingsverbod is alleen van toepassing wanneer een gemeente voor een specifiek gebied heeft besloten dat daar geen nader archeologisch onderzoek is vereist. Meestal zal dat bij een omgevingsvergunning zijn. Ook is overeenstemming met de eigenaar van het terrein noodzakelijk.

Excessieve kostenregeling

Waarom vervalt de excessieve kostenregeling?

De excessieve kostenregeling wordt geschrapt omdat het onderdeel was van de overgangssituatie bij de implementatie van het Verdrag van Valletta. Nu de integratie van de archeologie in de ruimtelijke ordening vergaand tot stand is gebracht, is ook de voorspelbaarheid van archeologie en de kosten die daarmee verband houden toegenomen. Het vangnet van de rijksoverheid, dat was bedoeld voor 'onverwachte' archeologische vondsten, is niet meer noodzakelijk. Ook het principe dat de 'verstoorder betaalt' is inmiddels gemeengoed. Ter compensatie ontvangen gemeenten bestuurslastenvergoeding en een structurele extra tegemoetkoming excessieve kosten in het Gemeentefonds. Daarnaast is er een fonds voor archeologische opgravingen van bijzondere internationale betekenis.

Musea en collecties

Vervreemdingsregeling (Artikel 4.17 – 4.20)

Wat is de vervreemdingsregeling?

In artikelen 4.17 – 4.21 van de Erfgoedwet worden regels gesteld voor de wijze waarop Rijk, provincies, gemeenten en publiekrechtelijke rechtspersonen moeten handelen wanneer zij cultuuroederen en verzamelingen willen vervreemden. Wanneer een gemeente of provincie een cultuuroed wil vervreemden, is zij verplicht zich te houden aan de vervreemdingsregeling in de Erfgoedwet. Het gaat dan om vervreemding door verkoop of overdracht van eigendom om niet, aan een andere partij dan een overheid.

Kunnen gemeenten of provincies de bevoegdheid van de vervreemdingsregeling mandateren aan een beherend museum?

Ja, maar het moet aan een natuurlijk persoon.

Kan de gemeente de VNG afstotingsrichtlijn toepassen?

Ja, deze is geactualiseerd gelet op de Erfgoedwet.

Hoe verhoudt de vervreemdingsregeling zich tot de LAMO?

In het museale veld is de Leidraad voor het afstoten van museale objecten (LAMO) breed geaccepteerd als professionele norm en werkwijze bij het selecteren en afstoten van objecten uit museale collecties. De LAMO is zelfregulering in de museale sector. De vervreemdingsregeling geldt voor overheden. Alle musea die zijn opgenomen in het museumregister passen de LAMO toe bij het vervreemden van collectieonderdelen, ook voor collectie die zij in beheer hebben van overheden. De vervreemdingsregeling is verankerd in de LAMO. Dit betekent niet dat musea collectie die zij beheren namens een overheid zonder toestemming van de overheid kunnen vervreemden. Het mandaat moet altijd op een ordentelijke manier geregeld zijn.

Uit welke globale stappen bestaat de vervreemdingsprocedure?

Voornemen tot vervreemden

De gemeente of provincie is voornemens om een (museaal) cultuuroed of verzameling te vervreemden.

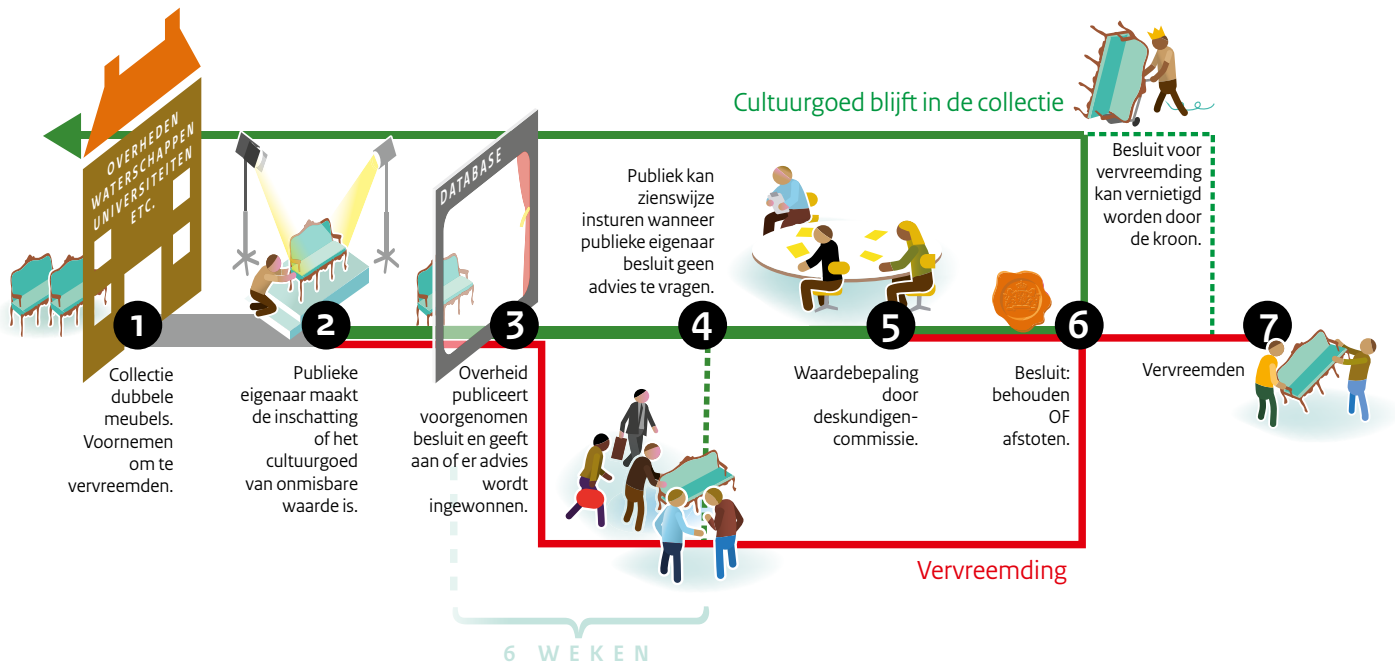
Bepalen waarde cultuuroed

Wanneer een gemeente of provincie de intentie heeft een cultuuroed of verzameling aan een ander in eigendom over te dragen, moet worden onderzocht of er een redelijk vermoeden bestaat dat het cultuuroed van bijzondere cultuurhistorische of wetenschappelijke betekenis is, en onvervangbaar en onmisbaar voor het Nederlandse cultuurbezit.

Adviescommissie

In geval een redelijk vermoeden bestaat van het voorgaande, en

Vervreemding cultuurgoederen in publiek bezit

het bovendien gaat om vervreemding aan een andere partij dan de Staat, een provincie, een gemeente of een andere publiekrechtelijke rechtspersoon, moet een advies worden ingewonnen bij een commissie van onafhankelijke deskundigen. Het advies geeft een oordeel over de cultuurhistorische waarde van het cultuurgoed en de betekenis ervan voor het Nederlandse cultuurbezit.

Bekendmaken voornemen besluit

Een voorgenomen besluit tot vervreemding van een cultuurgoed of verzameling maakt de desbetreffende publiekrechtelijke rechtspersoon minimaal zes weken voordat het definitieve besluit wordt genomen bekend via de afstotingsdatabase van de Museumvereniging of www.overheid.nl. De bekendmaking bevat in elk geval een beschrijving van het cultuurgoed of de verzameling, een motivering van de voorgenomen vervreemding en de mededeling of er om advies zal worden gevraagd.

Zienswijze

Wanneer de gemeente of provincie geen advies inwint, kan ieder tot zes weken na de bekendmaking een zienswijze indienen over de vraag of het cultuurgoed van bijzonder belang is en onvervangbaar en onmisbaar voor het Nederlandse cultuurbezit. Hierbij kunnen lokale en regionale belangen worden ingebracht. Een zienswijze kan er toe leiden dat een provincie of gemeente alsnog besluit een advies in te winnen bij een commissie van onafhankelijke deskundigen.

Besluit

De gemeente of provincie neemt een autonoom besluit. Hierbij worden eventuele zienswijzen en het advies van de commissie meegenomen.

Melden bij de minister

In geval de deskundigencommissie adviseert dat een cultuurgoed of verzameling van bijzondere betekenis is voor het Nederlands cultuurbezit en er wordt overgegaan tot vervreemding buiten het publieke domein (aan een andere partij dan een publiekrechtelijke rechtspersoon), moet het bevoegde orgaan van de desbetreffende publiekrechtelijke rechtspersoon uiterlijk dertien weken voorafgaand aan de voorgenomen vervreemding dit melden aan de minister van OCW onder toezending van een afschrift van het advies van de adviescommissie.

Hoe wordt bepaald of een cultuurgoed onder de vervreemdingsregeling valt?

Alle cultuurgoederen en verzamelingen in bezit van de provincie of gemeenten vallen onder de vervreemdingsregeling.

Aan welke eisen moet een adviescommissie voldoen?

Een overheid of publiekrechtelijke rechtspersoon kan een eigen adviescommissie samenstellen. De commissie bestaat uit tenminste drie leden, de voorzitter inbegrepen. De commissie moet voldoen aan enkele minimale eisen die de onafhankelijkheid en

deskundigheid van de adviescommissie waarborgen. Een daarvan is dat de commissie in ieder geval deskundigheid moet hebben met betrekking tot de specifieke eigenschappen van het betrokken cultuurogoed. Een voorbeeld van zo'n commissie is de zogenoemde Toetsingscommissie Beschermwaardigheid binnen de Leidraad Afstoting Museale Objecten van de Museumvereniging. Het besluit over vervoerding van een cultuurogoed en de keuze voor de samenstelling en werkwijze van de adviescommissie zijn de verantwoordelijkheid van de betrokken publiekrechtelijke rechtspersoon.

Kan gebruik worden gemaakt van de Toetsingscommissie Beschermwaardigheid van het Museum Register van Museum Register?

L: Ja dat kan.

Toetsingscommissie Beschermingswaardigheid
t.a.v. secretariaat
Postbus 1060, 1200 BB HILVERSUM
E-mail: bureau@museumregisternederland.nl

Kan de adviescommissie, de monumentencommissie en/of welstandscommissie dezelfde commissie zijn?

De adviescommissie genoemd in artikel 4.20 heeft specifiek betrekking op het vervoerdingstraject van (roerende) cultuurogoederen. Deze adviescommissie wordt voor dit doel in het leven geroepen en moet nadrukkelijk expertise hebben op het gebied van het desbetreffende cultuurogoed (roerend cultureel erfgoed). De adviescommissie vervoerdingsregeling staat los van de gemeentelijke monumentencommissie en/of de welstandscommissie, die zich immers richt op het onroerende domein. Het is echter niet uitgesloten dat een gekwalificeerd lid in meerdere commissies plaats neemt.

Financiering musea (Artikel 7.2)

Heeft de veranderende financiering van musea door het Rijk ook invloed op gemeenten of provincies?

De veranderingen naar aanleiding van verandering in de financiering van 29 rijks gesubsidieerde musea hebben geen directe invloed op gemeenten en provincies. De splitsing tussen de structureel gefinancierde en relatief stabiel zijnde kosten voor beheer

Financieringsstroom van het ministerie van OCW voor 29 via de Erfgoedwet aangewezen musea

Erfgoedwet

Toegewezen structurele financiering

- Beheer van de collectie
- Instandhouding van het museale gebouw

Vierjaarlijkse culturele basisinfrastructuur (BIS)

kan elk museum aanvragen

- Tentoonstellen
- Overige activiteiten zoals wetenschap en educatie

en behoud van collecties zou wel als inspiratiebron kunnen dienen voor de wijze waarop gemeenten en provincies musea financieren. Meer over de inhoud van de financiering van musea in de brochure [‘Museale collecties en de Erfgoedwet’](#).

Beheer van rijkscollectie (Artikel 2.1 t/m 2.7)

Wat is de betekenis van de beheernormen voor de rijkscollectie voor gemeenten en provincies?

De globaal geformuleerde normen die gelden voor alle beheerders van de cultuurobjecten van het Rijk gelden niet voor cultuurobjecten in bezit van andere overheden. Wel kan het zo zijn dat een door een gemeente of provincie gesubsidieerd museum een of meer bruiklenen heeft uit de rijkscollectie. Dit object dient dan volgens de beheernormen voor de rijkscollectie te worden beheerd.

Gezien de professionaliteit van museale instellingen en het belang van zelfregulering in de museale sector is er zo veel mogelijk aansluiting gezocht bij de nationale en internationale normen die de musea zelf hebben ontwikkeld. Hierdoor representeren de beheernormen de praktijk en worden ze gedragen door de musea. Zodoende kunnen de normen desgewenst als inspiratie dienen voor vergelijkbare beheernormen die aan gemeentelijk of provinciaal gesubsidieerde musea gesteld worden.

Meer over het beheer van de rijkscollectie in de brochure [‘Museale collecties en de Erfgoedwet’](#).

Handhaving en toezicht

Handhaving en toezicht (Artikel 8.1 e.v.)

Komt er op basis van de Erfgoedwet specifiek toezicht op gemeenten?

In de bestuurlijke verhoudingen vinden geen veranderingen plaats en er wordt o.g.v. de Erfgoedwet niet opnieuw specifiek toezicht geïntroduceerd. Op grond van de Erfgoedwet en de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (straks Omgevingswet) berust het toezicht op (rijks)monumenten bij de gemeenten en op grond van de Wet revitalisering generiek toezicht het interbestuurlijk toezicht bij provincies. De bepalingen in hoofdstuk 8 van de Erfgoedwet over handhaving en toezicht hebben geen betrekking op de uitvoering van medebewindstaken door andere overheden. Andere overheden zijn alleen het onderwerp van toezicht voor zover zij normadressaat zijn, zoals in het geval van een gemeentelijk opgravingsbedrijf of bij het in bruikleen hebben van cultuurobjecten uit de rijkscollectie. Dit is geen verandering ten opzichte van de huidige wetten en regelingen.

Beheer en behoud van de rijkscollectie

